

Rekapitulace vývoje rekodifikace veřejného stavebního práva 2017-2020 ke dni 20.05.2020

Doba post-Covidová je za dveřmi. V mediích štafetu děsivých zpráv postupně přebírá např. sucho nebo recese, přesto občas rezonují civilnější témata, jako je rekodifikace veřejného stavebního práva. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR) se prezentuje tezí, že „Nový stavební zákon po pěti měsících vypořádání připomínek a vyjednávání míří do Legislativní rady vlády. Ministryně MMR Dostálová bude poprvé o finální podobě zákona mluvit. . . .“ Zrekapitulujme stručně, oč tu vlastně běží.

ČKA, jako jedno z mála připomínkových míst, od samého počátku vyjadřovala podporu procesu rekodifikace a zdůrazňovala její nezbytnost. Pojem rekodifikace v právním smyslu indikuje zásadní novátorské změny, nikoli jen úpravy stávajícího stavu, kterých bylo u současného stavebního zákona již více než 20. Optikou F. Korbela to měl být „takový zákon, který se oprostí od prizmat dnešní úpravy a marné snahy opravit již prohnitou konstrukci současného stavebního práva, neboť ta opravit nelze.“

ČKA věnuje pozornost především výsledkům vlastní legislativní práce. Více než rok MMR projednávalo návrhy znění zákona v odborných pracovních skupinách, kde ČKA měla své aktivní zastoupení. Zejména v pracovních skupinách pro oblast územního plánování, pro oblast stavebního práva procesního, pro oblast stavebního práva hmotného, dále v pracovní skupině pro veřejnou správu a v pracovní skupině pro digitalizaci. ČKA dále aktivně hájila zájmy profese svým předsedou v Kolegiu ministryně MMR pro rekodifikaci veřejného stavebního práva. Nicméně nestandardní okolnosti procesu přípravy zákona, více než cokoliv jiného, připomínají poziční hru o moc, kdy meritum věci samé ztrácí ze své primárnosti a stává se jakousi směřitelnou položkou mezi zájmovými skupinami. Už pouhý sled změn vlivů a držby moci bez zájmu o odpovědnost s tím spojenou v tomto „rekodifikačním“ procesu připomíná spíše dynamickou maticovou úlohu než právní text. Pro rámcovou představu několik vybraných milníků.

Někde na počátku věcných diskuzí vydává ČKA v září roku 2017 „deset tezí, z nichž má moderní stavební právo vycházet“. Rok na to v srpnu 2018 zpracovává MMR svůj materiál „Rekodifikace veřejného stavebního práva, Informace o hlavních směrech a cílech rekodifikace“, projednaný vládou ČR 4. září 2018. Po té vstupuje do dění Hospodářská komora a 8. října 2018 podepisuje s MMR memorandum o spolupráci na textu nového stavebního zákona. Od 6. února 2020 do 27. února 2020 probíhá mezirezortní připomínkové řízení k Věcnému záměru stavebního zákona. Skoro půl roku poté, 19. června 2019, je zveřejněno Stanovisko předsedkyně Legislativní rady vlády k návrhu věcného záměru stavebního zákona (jedná se o stanovisko předsedkyně, nikoliv celého orgánu) a následuje 24. června 2019 Usnesení vlády ČR č. 448 o věcném záměru stavebního zákona. V průběhu času rozličné anomálie pokračují jako např. na podzim, 3. října 2019 část byrokratického aparátu MMR vyjadřuje dopisem nesouhlas politickému vedení MMR. Přes několik pokusů s výměnou textů je paragrafové znění nového stavebního zákona 25. listopadu 2019 vloženo do eKlepu (elektronická vládní knihovna) pro uplatnění připomínek v meziresortní řízení. Termín k připomínkám je stanoven před Štědrý den a to na 23. prosinec 2019. V tomto adventním mezidobí, konkrétně 17. prosince 2019, pořádá ČKA s členskou základnou k návrhu rekodifikace diskuzi (v rámci cyklu OTTA) a v řádném termínu uplatňuje připomínky. V mezirezortu se sešlo kolem pět a půl tisíce připomínek. V průběhu prací na vypořádání připomínek doznal po několikerém obsahovém přemetu text návrhu zákona naprosto zásadních změn. Není podstatné, jak moc jsou toho zdrojem politická jednání nebo rezortní pře, podstatné je, že text zákona se ideově vrací k současnému pojetí stavebního práva a předložený text není textem, který byl připomínkován, ale je textem úplně jiným. Od těchto chvil již

není na místě uvažovat o rekodifikaci, ale o další novelizaci stávajícího stavebního zákona. 7. února 2020 ohlašuje Hospodářská komora odstoupení od spolupráce s MMR. 3. dubna 2020 rozesílá MMR text návrhu (staro)nového Stavebního zákona a označuje jej jako výsledek provedeného připomínkového řízení. 21. dubna 2020 opět ČKA uplatňuje rozpor s vypořádáním připomínek a vyjadřuje se povětšinou nesouhlasně, protože text návrhu zákona doznal významného odklonu od původních cílů rekodifikace. 4. května 2020 ČKA společně s ČKAIT jedná s MMR o uplatněných připomínkách, nicméně MMR trvá na většině svých postojů k vypořádání opírajíc se o politické dohody a zadání.

Bohužel se ukazuje jako oprávněné varování ČKA z 5. prosince 2019: „Jak ČKA již od počátku upozorňovala, složitost a rozsah rekodifikace si vyžaduje několikanásobně větší prostor nejen pro samotné legislativní práce, ale rovněž pro přípravu veřejnosti, odborné i laické, na přijetí zcela nové úpravy. V tomto ohledu předkladatel proces zjevně podcenil a lze jen doufat, že to nebude pro rekodifikaci osudné.“ Jak je vidno, pro rekodifikaci to osudné bylo. Věcně vzato, i když se nechává oslovovat „rekodifikací“, jde jen další novelizaci, která však přináší několik pozitivních bodů, zejm. v digitalizaci nebo sjednocení povolení, ale i několik nedotažených témat, např. v pokusu o novou stavební správu. K výše uvedenému ČKA v tiskové zprávě z 13. května 2020 uvádí jeden ze svých závěrů, a to: „Je tedy více než zřejmé, že MMR v zájmu splnění premiérem stanovených termínů rezignuje na hledání konsenzu nad zněním zákona, který by zajistil tolik potřebnou reformu stavebního práva ve funkční systém.“

Už nyní je jasné, že opakované mezirezortní připomínkové řízení se konat nebude, jelikož by to neumožnilo splnění stanovených termínů projednání zákonů a předložení do 1. čtení, které MMR plánuje na září 2020. Je na místě upozornit, že text zákona může ještě doznat změn z iniciativ poslanců při jednotlivých čteních v Parlamentu ČR. Čas ukáže jakých. Na druhou stranu pozitivní zprávou je, že ministerstvo přizvalo ČKA a ČKAIT ke spolupráci na přípravě prováděcích vyhlášek.

Zpracoval: Mgr. Ing. Milan Kopeček MBA, sekretář ČKA